

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2021. gada 30. augustā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Anita Rodiņa un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto politiskās partijas „Mēs – Talsiem un novadam” (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 141/2021),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 7.¹ panta pirmās daļas 2. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmajam teikumam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no 2021. gada 1. jūlija.

2. Apstrīdētā norma nosaka: „Politiskajai organizācijai (partijai), par kuru pēdējās Saeimas vēlēšanās nobalsojuši vairāk nekā divi procenti vēlētāju, piešķir valsts budžeta finansējumu kalendāra gada laikā 0,50 *euro* apmērā par katru iegūto balsi pēdējās pašvaldības domes vēlēšanās.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;

- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesas kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punkts nosaka: izskatot pieteikumu, Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Pieteikuma iesniedzēja jau iepriekš ir vērsusies Satversmes tiesā citstarp par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam (ieteikumi Nr. 230/2020 un Nr. 15/2021). Izskatot pieteikumu Nr. 230/2020, Satversmes tiesas 1. kolēģija 2020. gada 11. decembrī atteicās ierosināt lietu, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu (turpmāk – kolēģijas 2020. gada 11. decembra lēmums). Savukārt Satversmes tiesas 2. kolēģija 2021. gada 1. martā, izskatot pieteikumu Nr. 15/2021, nolēma atteikties ierosināt lietu, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu (turpmāk – kolēģijas 2021. gada 1. marta lēmums).

Līdz ar to kolēģijai ir jāizvērtē, vai izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts vai juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

5. Kolēģijas 2020. gada 11. decembra lēmumā tika konstatēts, ka apstrīdētā norma būs piemērojama no 2021. gada 1. jūlija, taču pieteikumā Nr. 230/2020 nav sniegts pamatojums tam, ka Pieteikuma iesniedzējai pēc minētās normas piemērošanas uzsākšanas radīsies būtisks nenovēršams aizskārums. Tādējādi kolēģija konkrētajā gadījumā nebija guvusi apstiprinājumu tam, ka nākotnē sagaidāmais Pieteikuma iesniedzējas iespējamais pamattiesību aizskārums var būt pamats lietas ierosināšanai un izskatīšanai pēc būtības. Līdz ar to atzīts, ka pieteikums daļā par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam

teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Savukārt, vērtējot pieteikumu Nr. 12/2021, kolēģija 2021. gada 1. marta lēmumā konstatēja, ka Pieteikuma iesniedzēja sniegusi papildu argumentus par to, ka apstrīdētā norma nākotnē radīs tās tiesisko interešu aizskārums. Proti, Pieteikuma iesniedzēja bija norādījusi, ka, nesaņemot minētajā tiesību normā paredzēto finansējumu, tiks būtiski ietekmēta tās iespēja konkurēt ar politiskajām organizācijām (partijām), par kurām Saeimas vēlēšanās nobalsojuši vairāk nekā divi procenti vēlētāju. Tomēr šāds Pieteikuma iesniedzējas viedoklis nav uzskatāms par juridisku pamatojumu tam, ka tās tiesiskajām interesēm apstrīdētās normas dēļ varētu rasties tāds aizskārums, kas ir būtisks un nenovēršams. Līdz ar to kolēģija atzina, ka šīs izmaiņas nenovērš kolēģijas 2020. gada 11. decembra lēmumā norādītos trūkumus un ka pieteikumā ietvertais lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Izskatāmajā pieteikumā ir mainījušies faktiskie apstākļi, jo atbilstoši Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma pārejas noteikumu 30. punktam apstrīdētā norma tiek piemērota no 2021. gada 1. jūlija.

Līdz ar to pieteikuma faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības un kolēģijai no jauna jāvērtē pieteikuma atbilstība Satversmes tiesas likumā noteiktajām prasībām.

6. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskārums gadījumā.

Pieteikuma iesniedzēja ir dibināta 2017. gada februārī ar mērķi veicināt Latvijas Republikas un īpaši Talsu novada iedzīvotāju interešu aizstāvību un īstenošanu. Pieteikuma iesniedzēja ar atsevišķu kandidātu sarakstu ir piedalījies 2017. gada 3. jūlija Talsu novada domes vēlēšanās un ieguvusi trīs deputātu vietas, kā arī Talsu novada domes 2021. gada 5. jūnija vēlēšanās, kurās ieguva četras deputātu vietas.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka valsts budžeta finansējuma piešķiršana vienīgi politiskajām organizācijām (partijām), par kurām Saeimas vēlēšanās balsojuši vairāk nekā divi procenti vēlētāju, radot tām acīmredzamas un ievērojamas priekšrocības iepretim partijām, kas ir ievēlētas pašvaldības domē, bet nav piedalījušās Saeimas vēlēšanās. Šāda situācija radot īpašu nevienlīdzību pret partijām, kas ievēlētas pašvaldības domē, bet nav piedalījušās Saeimas vēlēšanās, citstarp tādēļ, ka valsts budžeta finansējums tiek piešķirts arī par katru iegūto balsi pašvaldību vēlēšanās. Tādējādi apstrīdētā norma pārkāpjot Satversmes 91. panta pirmajā teikumā nostiprināto tiesiskās vienlīdzības principu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

8. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona ir tiesīga iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi tad, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Konkrētajā gadījumā Pieteikuma iesniedzējai nav iespēju aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Apstrīdētā norma stājās spēkā 2020. gada 1. janvārī, taču atbilstoši Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma pārejas noteikumu 30. punktam to piemēro no 2021. gada 1. jūlija. Tādējādi termiņš pieteikuma iesniegšanai skaitāms no 2021. gada 1. jūlija. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2021. gada 28. jūlijā.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

9. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 7.¹ panta pirmās daļas 2. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam” pēc politiskās partijas „Mēs – Talsiem un novadam” pieteikuma (pieteikums Nr. 141/2021).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – **līdz 2021. gada 1. novembrim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš